

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

16CEMAT(2014)9

**Σύνοδος Συμβουλίου της Ευρώπης
των Υπουργών υπεύθυνων για το Χωρικό/Περιφερειακό Σχεδιασμό**

16η συνεδρία, Ναύπλιο, 17 Ιουνίου 2014

ΨΗΦΙΣΜΑ Ν.1

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ του ΝΑΥΠΛΙΟΥ:

ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ του ΝΑΥΠΛΙΟΥ

ΠΡΟΑΓΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

ΕΜΕΙΣ. ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ οι υπεύθυνοι για το χωρικό σχεδιασμό των Κρατών μελών του Συμβουλίου της Ευρώπης, στη συνάντησή μας στο Ναύπλιο, στην Ελλάδα, στις 17 Ιουνίου 2014, με πρόσκληση του Έλληνα συναδέλφου μας κ.Γιάννη Μανιάτη, για τη 16η συνεδρία της Συνόδου του Συμβουλίου μας της Ευρώπης

ΑΝΑΤΡΕΧΟΝΤΑΣ στις Κατευθυντήριες Αρχές που αφορούν στις διαδικασίες του χωρικού σχεδιασμού και στις πρωτοβουλίες που έχουν επιπτώσεις σε ένα χωρικό πεδίο, στον πληθυσμό του και στην ποιότητα ζωής σ' αυτό, αρχές που περιλαμβάνονται στην Οδηγία Rec(2002)¹ της Επιτροπής των Υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης περί των Κατευθυντηρίων Αρχών για τη Βιώσιμη Χωρική Ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Ηπείρου

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΥΠ' ΟΨΗΝ τη Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόσβαση σε Επίσημα Έγγραφα (STE No 205) και το Συμπληρωματικό Πρωτόκολλο στην Ευρωπαϊκή Χάρτα της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (STE No 207)

ΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΣ ΕΠΙΣΗΣ ΥΠ' ΟΨΗΝ τον ορισμό του Συμμετοχικού Σχεδιασμού στην **Ορολογία** του CEMAT ως "μία ειδική μορφή των δράσεων σχεδιασμού που αναλαμβάνουν οι δημόσιες αρχές ιδίως σε τοπικό επίπεδο, η οποία επιτρέπει στους πολίτες να έχουν ενεργό ρόλο στη διαδικασία του σχεδιασμού"

ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΥΓΝΩΜΟΣΥΝΗ ΜΑΣ για την ευκαιρία που μας παρέχεται, κατά την παρούσα 16η σύνοδο η οποία συνήλθε με πρόσκληση του Έλληνα συναδέλφου που μας φιλοξενεί, να συζητήσουμε το θέμα "Προάγοντας την τοπική δημοκρατία στο χωρικό σχεδιασμό"

I. ΔΙΑΚΗΡΥΣΣΟΥΜΕ

α. Η πρόσφατη δημοσιονομική και οικονομική κρίση, καθώς και η επιταχυνόμενη παγκοσμιοποίηση, αποκάλυψαν τις ευπάθειες των Ευρωπαϊκών κοινωνιών. Σοβαρές επιπτώσεις είναι πλέον εμφανείς σε ορισμένες περιοχές της Ευρώπης, με την σημαντική διεύρυνση των περιφερειακών ανισοτήτων.

β. Παρομοίως, παράγοντες όπως οι δημογραφικές μεταβολές, με διαφοροποιημένη κατανομή μεταξύ των διαφόρων περιοχών, η κλιματική αλλαγή και η οικονομική βιωσιμότητα του σχεδιασμού επηρεάζουν τη λήψη των αποφάσεων σε τοπικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο σε βαθμό ασυνήθιστο έως τώρα και δημιουργούν ισχυρή επιχειρηματολογία υπέρ του συμμετοχικού σχεδιασμού.

γ. Ταυτοχρόνως, η ανάπτυξη της “ψηφιακής κοινωνίας”, όπως αποτυπώνεται στη ραγδαία αύξηση των αριθμού των χρηστών των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, έχει διευρύνει εξαιρετικά τη δυνατότητα και το αντικείμενο όσων συμμετέχουν, έξω από τους παραδοσιακούς στίβους της δημοκρατικής αντιπαράθεσης, στη διαβούλευση και στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων.

δ. Οι πολιτικές της χωρικής ανάπτυξης, όπως και άλλες δημόσιες πολιτικές, έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις ζωές των ανθρώπων και στην ποιότητα της διαβίωσής τους. Κατευθύνουν και υποστηρίζουν τις επιλογές που αφορούν στο χώρο όπου οι άνθρωποι διαμένουν, στο χώρο όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να εγκατασταθούν, στον τρόπο με το οποίο οι δημόσιες υποδομές και οι δημόσιες υπηρεσίες κατανέμονται στις διάφορες περιοχές και στον τρόπο με τον οποίο διασφαλίζεται η πρόσβαση σε αυτές.

ε. Αυτές οι πολιτικές υπόκεινται σε δημόσια εξέταση και σε δημόσιο απολογισμό όμοια όπως άλλες δημόσιες πολιτικές. Οφείλουν να είναι – και να είναι εμφανές ότι είναι- διαφανείς, κατάλληλες και αποτελεσματικές, με όρους δημόσιας συμμετοχής και δημιουργίας της κατάλληλης ανταπόκρισης στις οικονομικές, πολιτιστικές, κοινωνικές, περιβαλλοντικές και δημογραφικές προκλήσεις

ζ. Με όλα τα μέσα , διαπιστώνουμε μια βασική απαίτηση για διαφάνεια στις διαδικασίες λήψης των αποφάσεων, για διεύρυνση της δημόσιας συμμετοχής και πλήρη απολογισμό εκ μέρους εκείνων που ασκούν δημόσια εξουσία.

η. Τα νομοθετήματα και οι πολιτικές των Κρατών μελών μας που αφορούν στη δημόσια συμμετοχή στη διαδικασία της βιώσιμης χωρικής ανάπτυξης, έχουν πολλά κοινά χαρακτηριστικά, η εμπέδωση και κοινή αποδοχή των οποίων θα διευκολύνει τη διάδοση ορθών πρακτικών και θα βελτιώσει τη δημοκρατική ποιότητα των διαδικασιών χωρικού σχεδιασμού.

II. ΣΥΝΑΠΟΔΕΧΟΜΑΣΤΕ ΤΙΣ ΑΚΟΛΟΥΘΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΣΤΟΝ ΧΩΡΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

A. Η συμμετοχή του κοινού είναι σημαντική

1. Ο χωρικός σχεδιασμός οφείλει να διαχειριστεί συγκρούσεις συμφερόντων κατά τη χρήση του χώρου, μέσω ισορροπημένων και δίκαιων διευθετήσεων, τροποποιήσεων και συμβιβασμών.
2. Η συμμετοχή του κοινού επιτρέπει στα ενδιαφερόμενα μέρη και παράγοντες να εμπλακούν σε μία διαδικασία αμοιβαίας αποδοχής και συνδυασμού των διάφορων συμφερόντων, μέσα σε ένα δεδομένο πλαίσιο κανόνων.

3. Η δημόσια συμμετοχή, με την όλη ποικιλομορφία της, στοχεύει να ενημερώσει τους πολιτικούς υπεύθυνους για την λήψη αποφάσεων, σχετικών με τις πολιτικές του χωρικού σχεδιασμού, σύμφωνα με δημοκρατικούς κανόνες.

4. Η δημόσια συμμετοχή επιτρέπει να κοινοποιηθούν και να τύχουν της ευρύτερης δυνατής κοινωνικής υποστήριξης οι σκοποί και οι επιδιώξεις της πολιτικής χωρικού σχεδιασμού .

5. Η δημόσια συμμετοχή επιτρέπει στις κοινότητες να αναπτύξουν και να ακολουθήσουν ένα κοινό όραμα για το χώρο τους και ενισχύει την αίσθηση τους ότι ανήκουν σε ένα τόπο κοινό για όλους.

6. Ιδιαίτερως, προκειμένου για χωρικά σχέδια που αφορούν περιοχές σε οικονομική παρακμή ή απαξίωση , και ιδιαίτερως υποβαθμισμένες αστικές περιοχές, η δημόσια συμμετοχή μπορεί να είναι ένα χρήσιμο εργαλείο για την κοινωνική ένταξη και την κοινωνική συνοχή.

B. Ποιοί θα πρέπει να συμμετέχουν

7. Οι παράγοντες που εμπλέκονται, ατομικά ή συλλογικά, στη δημόσια συμμετοχή στο χωρικό σχεδιασμό έχουν διακριτά χαρακτηριστικά, αντιλήψεις και κίνητρα συμμετοχής.

8. Οι διαδικασίες θα πρέπει να επιτρέπουν στα άτομα, στις τοπικές αρχές των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης και στις ενδιαφερόμενες ομάδες να εκφράζονται πλήρως, αλλά και συντεταγμένα.

9. Οι διαδικασίες θα πρέπει να επιτρέπουν σε όλους, όσους επηρεάζονται από ή έχουν συμφέροντα σχετικά με ένα σχέδιο, να συμμετέχουν.

10. Η δημόσια συμμετοχή δεν θα πρέπει να περιορίζεται σε όσους διαμένουν σε μία δεδομένη περιοχή, αλλά να είναι ανοιχτή σε πρόσωπα και ομάδες που έχουν συμφέρον σχετικό με το σχέδιο ή τη διαδικασία, όπως επί παραδείγματι στην επιχειρηματική κοινότητα, στους χρήστες των υπηρεσιών, σε εκείνους που ενδεχομένως θίγονται ή εκτιμούν ότι θα θιγούν αμέσως ή εμμέσως από τις συνέπειες του σχεδίου ή της διαδικασίας, σε διάφορες κοινωνικές ομάδες και επαγγελματικές οργανώσεις.

11. Σε περίπτωση που ο χωρικός σχεδιασμός σε μία δεδομένη χώρα έχει ή κατά πάσα πιθανότητα θα έχει διασυνοριακή επίδραση, οι πληθυσμοί και οι αρχές των γειτονικών χωρών θα πρέπει επίσης να ενημερώνονται και να έχουν τη δυνατότητα να λάβουν μέρος στη διαδικασία της δημόσιας συμμετοχής.

12. Προκειμένου να βελτιστοποιείται η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα των συμμετοχικών διαδικασιών, είναι σημαντικά τόσο τα κίνητρα όσο και οι ικανότητες για συμμετοχή του ενδιαφερόμενου κοινού και προς αυτό απαιτείται να του παρασχεθεί επαρκής και έγκαιρη πληροφόρηση. Για τον σκοπό αυτό, ειδική κατάρτιση στην επικοινωνία, και δεξιότητες σε θέματα συμμετοχής και λήψης αποφάσεων θεωρούνται χρήσιμα.

13. Μέτρα προς την σχετική συνειδητοποίηση των παραπάνω από ομάδες της κοινωνίας των πολιτών πρέπει να θεωρούνται ως μέρος της διαδικασίας.

14. Σημαντικό είναι, τα άτομα λήπτες αποφάσεων ή τα όργανα με εξουσία λήψης αποφάσεων να καθίστανται διαθέσιμα για ερωτήσεις και διάλογο με το κοινό, κατά τον προσφορότερο τρόπο, πριν λάβουν οιαδήποτε οριστική απόφαση.

Γ. Τρόποι της συμμετοχικής διαδικασίας

15. Οι τρόποι της συμμετοχικής διαδικασίας μπορεί να ποικίλλουν, σε συνάρτηση με το χωρικό στόχο των σχεδίων, το επίπεδο του σχεδιασμού και το μέγεθος των πληθυσμών που αφορά, καθώς και σε συνάρτηση με τη διοικητική δομή και το βαθμό αποκέντρωσης.

16. Οι μέθοδοι δημόσιας συμμετοχής επιβάλλεται να είναι ευαίσθητοι στις τοπικές ιδιαιτερότητες και να λαμβάνουν υπόψη τα τοπικά χαρακτηριστικά, πολιτιστικού, κοινωνικού, οικονομικού, ή περιβαλλοντικού χαρακτήρα.

17. Η δημόσια συμμετοχή θα πρέπει να συμπεριλαμβάνεται στη διαδικασία του χωρικού σχεδιασμού ως ουσιαστικό στοιχείο του, κατά το δυνατόν από το στάδιο σύλληψης του σχεδίου και έως την ολοκλήρωσή του, καλύπτοντας κατά το δυνατόν και τις φάσεις εφαρμογής και αξιολόγησής του.

18. Οι διαδικασίες χωρικού σχεδιασμού θα πρέπει να διεξάγονται με τρόπο διαφανή, συμμετοχικό και υποκείμενο σε έλεγχο από τους ενδιαφερόμενους.

19. Είναι σημαντικό, πολεοδόμοι και χωροτάκτες με επαρκείς δεξιότητες σε ρόλο διοργανωτή συμμετοχικών διαδικασιών, να παρέχουν επαγγελματική τεχνική υποστήριξη, ώστε να καλύπτεται η πιθανή σχετική ανεπάρκεια των συμμετεχόντων από την πλευρά του κοινού, και να είναι εφικτή η καλλίτερη παρουσίαση των επιχειρημάτων και των προτάσεών τους.

20. Τόσο οι πολεοδόμοι – χωροτάκτες, όσο και οι υπεύθυνοι χάραξης σχετικών πολιτικών, θα πρέπει να θεωρούν τη δημόσια συμμετοχή ως μέσο βελτίωσης και επικύρωσης της εργασίας τους, και όχι ως ένα εμπόδιο για την ολοκλήρωσή της.

22. Οι τοπικές αρχές στα διάφορα επίπεδα πρέπει να εμπλέκονται στο συμμετοχικό σχεδιασμό τόσο ως υπεύθυνες για τη διαδικασία, όσο και ως ενδιαφερόμενοι συμμετοχοί. Αυτές οι αρχές πρέπει να κατέχουν ή να έχουν τη δυνατότητα να αποκτήσουν κατανόηση του συγκεκριμένου πλαισίου και θέματος, δεξιότητες επικοινωνίας, τεχνική υποστήριξη και διαθεσιμότητα χρόνου.

22. Ένα δημόσιο σώμα ή αρχή που αναγνωρίζεται ως αμερόληπτο και αξιόπιστο θα μπορούσε να παρακολουθεί και να ελέγχει τη διαδικασία συμμετοχής του κοινού ώστε να διασφαλίζει ότι είναι ανοικτή, δίκαιη, προσιτή σε όλους και απροκατάληπτη.

23. Ένα προαπαιτούμενο της αποτελεσματικής δημόσιας συμμετοχής είναι το να διατίθεται και να είναι προσιτή επαρκής και έγκαιρη πληροφόρηση.

24. Η πληροφόρηση πρέπει επίσης να καλύπτει τους επιδιωκόμενους στόχους, δράσεις και μέτρα εφαρμογής, τη χρηματοδότησή τους και το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής σύμφωνα με τις προτάσεις των χωρικών σχεδίων.

25. Η πληροφόρηση πρέπει να είναι κατανοητή σε όσους έχουν κάποιο σχετικό ενδιαφέρον και θέλουν να λάβουν μέρος στο σχεδιασμό, να έχει λογική συνοχή, να είναι απροκατάληπτη και ανοιχτή σε κριτική.

26. Ευαίσθητες πληροφορίες σχετικές με την εθνική ασφάλεια, τα δικαιώματα της βιομηχανικής ιδιοκτησίας ή τα ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα ιδιωτών επιτρέπεται να μην δημοσιοποιούνται. Το γεγονός ότι ορισμένες πληροφορίες δεν περιλαμβάνονται ούτε καθίστανται διαθέσιμες, θα πρέπει πάντως να γίνεται δημοσίως γνωστό.

27. Όλα τα επίπεδα των δημοσίων αρχών που εμπλέκονται στο χωρικό σχεδιασμό θα πρέπει να μεταδίδουν πληροφορίες και να παρέχουν εξηγήσεις εγκαίρως, σχετικά με τα σημαντικότερα σχέδια στα όρια της περιοχής ευθύνης των, την όποια πρόοδο, και τις μείζονες τροποποιήσεις αποφάσεων που έχουν ήδη ληφθεί.

28. Η πληροφορία μπορεί να διατίθεται με ποικίλους τρόπους και με ένα ευρύ φάσμα μέσων – δημοσιεύσεις, συναντήσεις, ταχυδρόμηση πληροφοριών, δημόσιες ακροάσεις, διαδίκτυο και μέσα κοινωνικής δικτύωσης κλπ.

29. Θα πρέπει πάντως να λαμβάνεται μέριμνα, ώστε να καλύπτονται όσο το δυνατόν περισσότερο εκείνοι που έχουν δυσκολία στην πρόσβαση ή τη χρήση ψηφιακών και ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας.

30. Θα πρέπει να παρέχεται εγγύηση για την δυνατότητα προσφυγής σε δικαστική διαδικασία σε όποιους έχουν αντιρρήσεις για συγκεκριμένη απόφαση, η οποία αφορά τη στρατηγική, τη διαδικασία ή το αποτέλεσμα της δημόσιας συμμετοχής.

31. Ο χρόνος διεξαγωγής και οι φάσεις της δημόσιας συμμετοχής θα πρέπει να αντιμετωπίζονται κατά τη διαχείρισή τους ως σημαντικά στοιχεία της διαδικασίας. Θα πρέπει ο χρόνος να είναι επαρκής, ώστε να ενθαρρύνεται η ανταλλαγή της πληροφορίας και να διευκολύνεται ο διάλογος, ταυτοχρόνως όμως και να καταλήγει μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα, ώστε να μην παρεμποδίζεται η λήψη αποφάσεων.

Δ. Αποτελέσματα και παρακολούθηση

32. Τα παράγωγα της συμμετοχής – σχόλια που υποβλήθηκαν, αντιρρήσεις που προβλήθηκαν, συμπληρωματικές ή εναλλακτικές προτάσεις που διατυπώθηκαν κλπ – πρέπει να δημοσιοποιούνται, ανεξαρτήτως του αν οδήγησαν ή όχι σε αλλαγές ή σε προσαρμογές των αρχικών σχεδίων. Οποτεδήποτε τα παράγωγα δεν λαμβάνονται υπόψη, επιβάλλεται αιτιολόγηση.

33. Αυτή η πληροφορία είναι σημαντική προκειμένου να προάγεται η αίσθηση χρησιμότητας για όσους συμμετείχαν και να ενισχύεται το αίσθημα ευθύνης στην πλευρά των ειδικών του σχεδιασμού και των σωμάτων λήψης των αποφάσεων.

34. Τα διδάγματα που έχουν αντληθεί, ιδίως σχετικά με την ενίσχυση της ικανότητας των δημοκρατικών τοπικών θεσμών και φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό, οι τεχνικές επικοινωνίας, και τα μέσα ενίσχυσης της συλλογικής έκφρασης του κοινού, θα πρέπει να τυγχάνουν επεξεργασίας, να διαδίδονται, και να λαμβάνονται υπόψη στον χωρικό σχεδιασμό που ακολουθεί.

III. ΔΕΣΜΕΥΟΜΑΣΤΕ

να ακολουθούμε αυτές τις κατευθυντήριες γραμμές, στα πλαίσια των δυνατοτήτων και των αρμοδιοτήτων μας, σε συμφωνία με την αρχή της επικουρικής, και να προάγουμε την εφαρμογή τους στα περιφερειακά και τοπικά επίπεδα.